

SeAMK – opistojen aikakaudelta vahvaksi tutkimus- ja kehittämisorganisaatioksi

13.3.2025

Aika rientää. Aloitin SeAMKissa vajaat 24 vuotta sitten, kun valtion varat vähenivät jo silloin ja halusin Metsäntutkimuslaitoksen tutkijan kammiosta ihmisten pariin metsäalan yliopettajaksi. Pääsin SeAMKiin Tapio Varmolan, Antero Luomajärven ja Tapani Tasasen haastattelun kautta ja muistaakseni silloisen yhtymähallituksen määräyskirjalla.

Opetus on ollut ja on edelleenkin SeAMKin keskeisin tehtävä. Enin osa SeAMKin noin 30 miljoonan euron vuosibudjetista on opetuksen tulosalueella.

Vahvaa TKI-toimintaa

Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminta SeAMKissa alkoi selvästi vahvistua noin 20 vuotta sitten. Tuolloin tiedettiin hyvin, että lain mukaan yliopistot harjoittavat Suomessa korkeinta opetusta ja tutkimusta.

Mutta alkuun ammattikorkeakoulut nähtiin osin myös sektoritutkimuslaitosten kilpailijoina. Voitiin esimerkiksi kysyä, miksi ammattikorkeakouluissa tehdään tieteellisiä artikkeleita? Vastauksissa voitiin todeta, ettei laki kiellä, mutta tutkimuksen kriteerit pitää täyttää. Lisäksi vapaassa maassa opettajilla on oikeus pätevöityä ja tehdä yliopistoille lisensiaattitöitään ja väitöskirjojaan.

Yliopettajan tehtäviini kuului myös maa- ja metsätalouden TKI-toiminnan käynnistäminen. ”Kolmen ämmän

maailmassa” oli noin 3 miljoonaa euroa sekä hanketeemoina maito, matkailu ja metsäenergia. Nyt summat ovat aivan toista kertaluokkaa. Lisäksi toiminnan laatuun ja talouteen on panostettu merkittävästi. SeAMKin kasvu Etelä-Pohjanmaan näkyvimmäksi ja vaikuttavimmaksi tutkimus- ja kehittämistoimijaksi on tosi asia.

Suomen EU-jäsenyys on osaltaan helpottanut SeAMKin ja muidenkin maakuntien ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoimintaa. EU:n osarahoittamat rakennerahastohankkeet ja maaseuturahaston hankkeet ovat olleet tärkeä osa aluekehitystyötä ja aluevaikuttavuutta. Viimeksi EU:n osarahoittamat oikeuden mukaisen siirtymän JTF-hankkeet ovat tulleet tärkeiksi Etelä-Pohjanmaalle, kun energiaturpeen tuotanto on vähentynyt voimakkaasti viime vuosina.

SeAMK tukee henkilökuntansa pätevöitymistä

Seinäjoen ammattikorkeakoulu on tukenut ja tukee merkittävästi opettajiensa sekä asiantuntija- ja tukipalveluhenkilöstönsä tieteellisiä jatko-opintoja. Se on hieno asia. SeAMKin tuella väittelin vuonna 2002 Joensuun yliopistossa suometsien kunnostusojituksia koskevasta päätöksenteosta.

Kun bioenergian merkitys korostui SeAMKin hanketyössä ja saimme aikaiseksi tutkimusartikkeleita, silloinen yksikönjohtaja ja esimieheni Antti Pasila kannusti vuonna 2009 hakemaan Helsingin yliopistosta dosentuuria mm. Viikin tiedeyhteisön ja SeAMKin yhteistyön vahvistamiseksi.

Kun jossain vaiheessa ruokajärjestelmä näytti vain siltä, että ”kuunnellaan tangoa ja syödään hienosti ravintolassa”, nostimme esille huoltovarmuuden, energian ja ruokaturvan. Olimme jo silloin aikaamme edellä, vaikkemme ikävää Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainaan ennustaneetkaan.

Olen saanut muiden SeAMKilaisten tavoin olla etuoikeutettu hyväpalkkaisessa, siistissä ja luovassa sisätyössä. Ehkä suurimmat saavutukset, ideat ja vaikuttavuudet ovat osaltani olleet Veljekset Ala-Talkkari Oy:n tuorehakekattilat, Mallaskuun Panimon kuusenkerkkäolut sekä hankematkat yhdessä muiden kanssa.

Niistä Viron ja Levin matkoista puhutaan kaikenlaista. Vuoden 2019 Tartu Maamess matka jäi erityisesti mieleeni, kun messumatkan perään hölkkäsin Ylistarossa maratonin. Levin seminaarimatkoilla lähden aamuisin klo 6 aikaan hiihtämään ja samoin heti työpäivän perään klo 16 maissa.

SeAMKin työelämäjaksot hieno asia

Kuluneen 38 työvuoden aikana olen ns. herran hommassa ollut mielestäni kolme kertaa. Itämeren tilannetta ja erilaisia aluksia seurasin Örön linnakkeen päivystävänä upseerina varusmiesaikana. Autonkuljettajakin oli käytössä.

Maanpuolustuskorkeakoulun TKI-työssä tilanne oli samoin, ja siellä pääsi päivälläkin kerholle kahville.

Kolmas kerta oli Metsäliitossa SeAMKin työelämäjaksolla, kun Länsi-Suomen hankintayksikössä Tampereen Lielahdessa oli ateriaetu ja sihteeri kirjoitti matkalaskut puhtaiksi. YTN:n varaluottamismiehenä totean jälkikäteen, että Metsäliitossa tein työelämäjaksolla SeAMKin palkalla tehtäviä, joista nykyisin metsänhoitajille

voidaan arvioni mukaan maksaa yli 100 000 euroa vuodessa.

Mutta tässä ne työelämän ikävät muistot myös. Nuoren kollegan äkillinen poismeno liikenneonnettomuudessa kosketti meitä kaikkia parisen vuotta sitten.

Ähtärin metsäopetuksen lakkauttaminen kosketti minua sekin. EU:n osarahoittaman KEMMO-hankkeen myötä on kuitenkin päästy kestävän maankäytön ja metsätalouden oppimisympäristöjen kehittämisen pariin. On ollut myös suuri ilo liikkua turvenevojen metsityskohteilla EU:n osarahoittaman TUPSU-hankkeen puitteissa.

Terveyttä sitä toivoo

Toivon olevani jatkossa perheen parissa ja terveenä ja mielekkäissä SeAMKin tehtävissä. Oman enoni tavoin olisi hienoa kiertää veteraanisuunnistuksen MM-kisoissa, EM-kisoissa ja SM-kisoissa osallistujana vielä yli 80-vuotiaanakin.

Ähtärin Tuomarniemen ajoista olen toki taantunut, kun enää en hiihdä 35 – 40 kilometriä kevätpäivässä, saati en hiihdä 40 kilometriä työaikana. Tuomarniemen Rinkelihiihdon järjestelyt ja osallistuminen mahdollistivat viimeksi mainitun suorituksen 22 vuotta sitten, kun Tuomarniemi täytti 100 vuotta.

En pitänyt tällä kertaa julkisia juhlia äitini asioiden hoitamisen takia. Kiitos paljon SeAMKille hallinto-ohjeen mukaisesta tiimimuistamisesta ja hyvästä työkaveruudesta.

Risto Lauhanen
erityisasiantuntija TKI, dosentti

Helmikuun puolivälissä hiljaisuudessa 60 vuotta täyttänyt kirjoittaja on toiminut SeAMKissa ainakin yliopettajana, erikoistutkijana, projektipäällikkönä, luonnonvara-alan ylemmän amk-tutkinnon vs. koulutuspäällikkönä, maa- ja metsätalouden tutkimus- ja kehittämispäällikkönä sekä yksikönjohtajan tilapäisenä sijaisena.

Nykyisin kirjoittaja on erityisasiantuntija TKI mm. EU:n osarahoittamassa TUPSU-hankkeessa. Ylempien Toimihenkilöiden (YTN) varaluottamusmiehen tehtävä mahdollistaa SeAMKin kehittämistä yhdessä johdon kanssa.